

Janusz Ostrowski^{1,2}, Lech Walasek³, Bolesław Rutkowski^{2,4}¹III Oddział Chorób Wewnętrznych i Nefrologii, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławku²Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego³Klinika Chorób Wewnętrznych 10 Wojskowego Szpitala Klinicznego w Bydgoszczy⁴Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XI — Profesor Kazimierz Trznadel

Honorary Members of the Polish Society of Nephrology. Part XI — Professor Kazimierz Trznadel

ABSTRACT

This publication no. 11 is another one in the series by the same authors devoted to honorary members of the Polish Society of Nephrology, which is the highest honour granted by the Society to outstanding Polish and foreign scientists and researchers in recognition of their professional input in the development of science, the Society itself and the Polish nephrology. To date, more than 70 remarkable researchers from Poland, Europe and the USA have received this title, the presentation of whom has been continuing in Forum Nefrologiczne since the early 2013. We have portrayed 10 outstanding figures so far, 6 from Poland and 4 from

other countries. The person opening the series was the first President of the Polish Society of Nephrology, the legend of the Polish internal medicine, nephrology and transplantology, Professor Tadeusz Orłowski, and the latest figure presented in the previous issue of Forum was Professor Shaul Massry, the world-famous nephrologist. This elite company is joined now by Professor Kazimierz Trznadel, the doyen of the Polish nephrology, the creator of the first dialysis centre in Łódź, the co-founder of the Polish Society of Nephrology, a man of a great stature.

Forum Nefrologiczne 2015, vol 8, no 3, 199–203

Key words: Polish Society of Nephrology, honorary members, history of nephrology

W pierwszym numerze czasopisma „Forum Nefrologiczne” z 2013 roku ukazała się pierwsza praca autorów niniejszego opracowania dotycząca członków honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego (PTN). Numer ten był poświęcony nestorowi polskiej interny, nefrologii i transplantologii prof. Tadeuszowi Orłowskiemu. W kolejnych publikacjach, ukazujących się co kwartał, zaprezentowano kolejnych dziewięciu członków honorowych PTN, pochodzących z Polski i zagranicą, w ostatnim numerze „Forum” — wybitnego amerykańskiego uczonego,

prof. Shaula Massry’ego. W niniejszej publikacji bohaterem jest prof. Kazimierz Trznadel, twórca stacji dializ (trzeciej w Polsce) w Wojskowej Akademii Medycznej (WAM) w Łodzi, kierownik II Kliniki Chorób Wewnętrznych, współzałożyciel PTN, wybitny polski nefrolog, nauczyciel wielu przyszłych znakomitych polskich nefrologów, wspaniały człowiek [1, 2].

Kazimierz Trznadel urodził się 3 października 1926 roku w Borkach Nizińskich koło Mielca w Małopolsce jako piąte dziecko Magdaleny i Wojciecha Trznadłów. Jego

Adres do korespondencji:
dr hab. Janusz Ostrowski
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
III Oddział Chorób Wewnętrznych
i Nefrologii
ul. Wieniecka 49, 87–800 Wrocławek
tel.: 54 4129600, faks: 54 4129610
e-mail: ostryjan@poczta.onet.pl

rodzice byli rolnikami. Do wybuchu II wojny światowej ukończył szkołę powszechną. W czasie okupacji kontynuował naukę w formie samokształcenia, a już po wojnie, w 1948 roku, ukończył szkołę średnią. Zamierzał studiować na znanym Uniwersytecie Karola w Pradze, ale powołanie do odbycia służby wojskowej zdecydowało o jego dalszej karierze zawodowej. W 1949 roku ukończył Szkołę Oficerów Rezerwy w Szczecinie, uzyskał stopień chorążego. Jeszcze w tym samym roku podjął studia medyczne na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Łodzi jako słuchacz Fakultetu Wojskowo-Medycznego. Po ukończeniu studiów otrzymał przydział służbowy na stanowisko lekarza w 39 Pułku Piechoty w Zgorzelcu, a następnie w 10 Pułku Łączności we Wrocławiu. Tutaj rozpoczęła się przygoda przyszłego profesora z Kliniką Nefrologii, pierwszą w Polsce, kierowaną przez prof. Zdzisława Wiktora. We wrocławskiej klinice Kazimierz Trznadel zdobywał pierwsze doświadczenia w pracy klinicznej i naukowej (ryc. 1).

W 1959 roku dr Kazimierz Trznadel w stopniu kapitana został asystentem III Kliniki Chorób Wewnętrznych WAM kierowanej przez prof. Andrzeja Himmla. To w tej klinice, kierowanej później już przez siebie, przeszedł wszystkie szczeble pracy służbowej, zawodowej i naukowej. Jednym z największych Jego ówczesnych osiągnięć było zorganizowanie w 1961 roku pierwszego wojskowego, a trzeciego w kraju ośrodka dializ w zakresie leczenia ostrej niewydolności nerek i ostrych zatruc. Doktor Trznadel przygotowywał się do realizacji tego przedsięwzięcia między innymi w ośrodkach dializ w klinikach kierowanych przez prof. Andrzeja Biernackiego w Warszawie i prof. Jana Roguskiego w Poznaniu. Ośrodek początkowo był wyposażony w cztery aparaty „sztucznej nerki Fishera” (produkowanej we Freiburgu w ówczesnej Niemieckiej Republice Federalnej) i świadczył usługi wojskowej służbie zdrowia, a także ludności cywilnej z około 1/3 powierzchni naszego kraju. W wyniku pełnych zaangażowania i ofiarności działań w ośrodku wypracowano organizacyjne formy pracy ośrodka, uściślono wskazania do dializoterapii oraz techniczne aspekty dializ. Szeroko rozwinięto tu leczenie wymuszoną diurezą, dializą otrzewnową i hemodializą. W późniejszym okresie w ośrodku wykonywane były także zabiegi hemoperfuzji, a dr Trznadel był jednym z pionierów tych nowoczesnych metod leczenia. W tym czasie brał udział w opracowaniu modelu jednostki urologiczno-

Rycina 1. Profesor Kazimierz Trznadel (fot. Janusz Ostrowski)

-nefrologicznej wyposażonej w aparaturę dializacyjną, przeznaczoną do pracy w warunkach polowych. W 1969 roku rozpoczął program przewlekłych hemodializ (ryc. 2).

W 1962 roku major Kazimierz Trznadel uzyskał II stopień specjalizacji w zakresie chorób wewnętrznych, a w roku 1965 — tytuł naukowy doktora nauk medycznych na podstawie pracy doktorskiej zatytułowanej „Próba oceny aktualnego modelu organizacyjnego PSzW z uwzględnieniem wymogów medycyny klinicznej i warunków współczesnej wojny”. Po usunięciu ze stanowiska i przejściu prof. Andrzeja Himmla na emeryturę w trudnym 1968 roku (dr Trznadel głosował przeciwko usunięciu swojego przełożonego ze stanowiska), nowym szefem został prof. Konstanty Markiewicz. W 1972 roku dr Trznadel, już jako podpułkownik, na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej zatytułowanej „Kliniczne i doświadczalne badania nad patogenezą dializacyjnego zespołu zaburzeń równowagi biologicznej” uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk medycznych. Zarówno praca doktorska, jak i habilitacyjna zostały uznane przez rektora WAM za najlepsze rozprawy na Uczelni w danym roku akademickim [3, 4].

W 1975 roku łódzka uczelnia wojskowa przeszła reorganizację instytutową. W jej wyniku prof. Kazimierz Trznadel został kierownikiem nowo utworzonej II Kliniki Chorób We-

►►Zarówno praca doktorska, jak i habilitacyjna zostały uznane przez rektora WAM za najlepsze rozprawy na Uczelni◄◄

wewnętrznych, która następnie przekształciła się w II Klinikę Chorób Wewnętrznych, Interny Polowej i Toksykologii. W tym czasie nawiązał bardzo ścisłą współpracę naukową z innymi jednostkami naukowymi Akademii, zwłaszcza z Zakładem Fizjologii kierowanym przez prof. Józefa Kędziorę i Zakładem Patofizjologii kierowanym przez prof. Henryka Tchórzewskiego. W 1978 roku został profesorem nadzwyczajnym, a w 1985 roku — profesorem zwyczajnym (ryc. 3).

Tematyka badań prof. Trznadla była starannie dobrana i często miała nowatorski charakter. Głównym kierunkiem jego badań były zagadnienia dotyczące powikłań hemodializoterapii, stresu oksydacyjnego w zabiegach pozaustrojowego oczyszczania krwi, toksykologii oraz nefrologii klinicznej. Profesor jest autorem bądź współautorem ponad 210 prac naukowych publikowanych w wielu renomowanych czasopismach medycznych, takich jak *Clinical Nephrology*, *Nephron*, *Kidney International*, *Free Radical Biology* czy *Medicine*. Odbył kilka zagranicznych staży naukowych, między innymi w Wielkiej Brytanii (w Glasgow i Londynie), w Szwecji (w Lund) i w Czechosłowacji (w Pradze). Wygłosił ponad 100 referatów na konferencjach krajowych i zagranicznych. Już w 1963 roku uczestniczył w II Kongresie Międzynarodowego Towarzystwa Nefrologicznego w Pradze. Poza tym był promotorem 12 doktoratów i opiekunem czterech postępowań habilitacyjnych przyszłych profesorów. Wśród jego najbliższych współpracowników byli przyszli profesorowie: Marek Luciak, Lech Walasek, Lucjan Pawlicki. W 1991 roku, przedwcześnie i nie z własnej woli, w wieku 65 lat przeszedł na emeryturę. Nie zakończył jednak praktyki jako lekarz w pracy ambulatoryjnej, dalej wykorzystując swoją wielką wiedzę i doświadczenie w leczeniu chorych. Do chwili obecnej bierze udział w wielu krajowych zjazdach i konferencjach PTN (ryc. 4).

Profesor pełnił wiele ważnych funkcji. W WAM był członkiem Senatu, dziekanem Wydziału Lekarskiego, prorektorem, zastępcą Komendanta ds. Klinicznych. W wojsku, gdzie doszedł do stopnia pułkownika, był członkiem Komisji Mieszanej Ministerstwa Obrony Narodowej (MON) i Polskiej Akademii Nauk (PAN), Rady Naukowej MON ds. Medycyny i Farmacji Wojskowej, Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki oraz innych. W latach 1982–1991 pełnił funkcję Głównego Specjalisty Wojska Polskiego ds. Toksykologii. Aktywnie działał także na polu interny i nefro-

Rycina 2. Doktor Kazimierz Trznadel (w środku) podczas jednej z pierwszych hemodializ w ośrodku łódzkim. (fot. ze zbiorów prof. Kazimierza Trznadla)

Rycina 3. Profesor Kazimierz Trznadel (w środku) wśród współpracowników Kliniki (fot. ze zbiorów prof. Kazimierza Trznadla)

Rycina 4. Profesor Kazimierz Trznadel (z lewej) podczas konferencji z okazji 50-lecia dializoterapii w Krakowie w 2014 roku. (fot. Janusz Ostrowski)

Plk prof. dr hab. med. Kazimierz Trznadel.

Dostojny Jubilacie
Magnificencjo Rektorze
Panie Dziekanie
Wysoka Rado Wydziału Wojskowo-
-Lekarskiego Uniwersytetu
Medycznego
Szanowni Goście

Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z okazji Jubileuszu 80-cio lecia prof. Kazimierza Trznadla

Jubileusz prof. Kazimierza Trznadla

start życiowy i edukację. Ajednak Jubilat zawsze podkreślał swoje pochodzenie i był z niego dumny.

Po ukończeniu w 1948 r. szkoły średniej młody Kazimierz zamierzał studiować na Uniwersytecie Karola w Pradze, gdzie nawet złożył stosowne dokumenty. Jednakże zanim otrzymał informację potwierdzającą zakwalifikowanie na studia, a takowa przyszła, został powołany do odbycia służby wojskowej. Ten fakt zdecydował o kierunku dalszej kariery życiowej Jubilata.

W 1949 r ukończył Szkołę Oficerów Rezerwy w Szczecinie. O studiach jednak nie zapomniał i w stopniu chorążego rozpoczął naukę na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Łódzkiego, którą kontynuował w łódzkiej Akademii Medycznej, w ramach

mnieniowym artykule, „była raczej dla psychicznie odpornych”. Na szczęście do takich należał. Jednakże z drugiej strony, co również podkreślał, pozytywnym nowym miejscem pracy była nowoczesna, jak na owe czasy, przykliniczna pracownia biochemiczna, która stwarzała duże możliwości prowadzenia badań naukowych.

W 1961 r. Profesor, wówczas nadal kapitan lekarz, zorganizował w Klinice ośrodek dializacyjny. W tym okresie była to pierwsza w wojskowej służbie zdrowia, a trzecia w Polsce stacja hemodializ, co należy uznać za wybitne osiągnięcie nie tylko organizacyjne, ale i techniczne. Stacja wyposażona była w 4 aparaty dializacyjne produkcji niemieckiej, skonstruowane w oparciu o model tzw. nerki freiburskiej. Należy podkre-

dydaktyczno-wychowawcze i organizacyjne, Profesor otrzymał wiele odznaczeń, wyróżnień i nagród. Zaliczyć do nich należy między innymi Krzyż Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złoty Medal „Za zasługi dla obronności kraju”, Honorową Odznakę Województwa Łódzkiego, Honorową Odznakę Miasta Łodzi, Medal okolicznościowy 60-lecia Łodzi Akademickiej, Odznakę „Za zasługi dla województwa piotrkowskiego”, Odznakę „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, nagrody Ministra Obrony Narodowej I i II stopnia, Medal 100-lecia TIP, Członkostwo Honorowe PTN, TIP oraz inne. Za osiągnięcia w swojej Uczelni w 2002 roku został wyróżniony doktoratem honoris causa WAM (ryc. 5) [5–7].

Profesor Kazimierz Trznadel był i jest powszechnie szanowanym lekarzem, zarówno przez pacjentów, jak i współpracowników. Zapewnia mu to wielka, ugruntowana wiedza teoretyczna oraz praktyczna. Cenione są także Jego spokój, rozważa, dyplomacja i umiejętności organizacyjne, a także serdeczność w stosunku do Kolegów. To wszystko pozwoliło osiągnąć tak wiele celów w działalności zawodowej, dydaktycznej i naukowej na Uczelni oraz w towarzystwach naukowych. W przyszłym roku Kazimierz Trznadel będzie obchodził kolejny piękny jubileusz. W 2016 roku w Łodzi odbędzie się też kolejny, XII Zjazd PTN. Życzymy zatem Panu Profesorowi dużo zdrowia, długich lat życia oraz dotychczasowej aktywności zarówno osobistej, jak i zawodowej.

Rycina 5. Kopia tekstu laudacji wygłoszonej przez prof. Lucjana Pawlickiego z okazji 80. rocznicy urodzin prof. Kazimierza Trznadla

►►Cenione są także Jego spokój, rozważa, dyplomacja i umiejętności organizacyjne, a także serdeczność w stosunku do Kolegów◀◀

logii. Był członkiem Komisji Nefrologicznej Wydziału Nauk Medycznych PAN, Przewodniczącym Sekcji Nefrologicznej Towarzystwa Internistów Polskich (TIP), członkiem założycielem PTN, członkiem Zarządu Głównego TIP oraz członkiem Europejskiego Towarzystwa Dializy i Transplantacji. Przez wiele lat był sekretarzem, a także zastępcą redaktora naczelnego Biuletynu Wojskowej Akademii Medycznej, obecnie jest członkiem Rady Naukowej Nefrologii i Dializoterapii Polskiej.

Za swoje wybitne osiągnięcia podczas pełnienia służby wojskowej, a także naukowe,

STRESZCZENIE

Autorzy niniejszej publikacji rozpoczynają drugą część prac prezentujących honorowych członków Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego (PTN). Dla przypomnienia, tytuł ten jest najwyższym wyróżnieniem, jakie może przyznać PTN polskim i zagranicznym uczonym wyróżniającym się osiągnięciami naukowymi i zasłużonym dla rozwoju polskiej nefrologii i samego Towarzystwa. Dotychczas tytuł ten otrzymało ponad 70 uczonych z Polski, Europy i Stanów Zjednoczonych. Prezentacja tych postaci jest kontynuowana od początku 2013 roku na łamach czasopisma „Forum Nefrologiczne”. Dotychczas zostało

przedstawionych 10 wybitnych uczonych: sześciu krajowych i czterech zagranicznych. Poczet rozpoczął się prezentacją pierwszego prezesa PTN, legendy polskiej interny, nefrologii i transplantologii prof. Tadeusza Orłowskiego, z kolei bohaterem ostatniego numeru „Forum” był prof. Shaul Massry, światowej sławy nefrolog. W niniejszym numerze przedstawiamy prof. Kazimierza Trznadla, nestora polskiej nefrologii, twórcę pierwszego ośrodka dializ w Łodzi, współzałożyciela PTN, człowieka wielkiego formatu.

Forum Nefrologiczne 2015, tom 8, nr 3, 199–203

Słowa kluczowe: Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, członkowie honorowi, historia nefrologii

1. Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część I. Profesor dr hab. med. Tadeusz Orłowski. Forum Nefrol. 2013; 1: 71–75.
2. Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część X. Profesor Shaul G. Massry. Forum Nefrol. 2015; 8: 148–152.
3. Ostrowski J., Rutkowski B. Początki dializoterapii w Polsce. Via Medica. Gdańsk 2011.
4. Cholewa M., Markiewicz K., Zach E. Zarys działalności Kliniki (1952–1981). Biul. Woj. Ak. Med. 1982; 1/2: 1–9.
5. Pełka W. Jubileusz płk. prof. zw. dr hab. med. Kazimierza Trznadla. Biul. Woj. Ak. Med. 1986; 4: 361–373.
6. Pawlicki L. Jubileusz prof. Kazimierza Trznadla. Skalpel 2007; 3: 8–10.
7. Ostrowski J. Rozmowa z prof. Kazimierzem Trznadlem. Łódź 2006.

